

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	TURK 314 Türk Dünyası Mədəniyyəti, 3 kredit, 6 AKTS																								
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar																								
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavriat																								
	Tədris semestri	2023/2024-cü tədris ilinin yaz semestri																								
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Zəminə Ziyayeva																								
	E-mail:	zziyayeva@khazar.org																								
	Mühazirə otağı/Cədvəl																									
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılışdırılmış vaxtda																								
Prerekvizitlər	Yoxdur																									
Tədris dili	Azərbaycan																									
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi																									
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Dərsliklər:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aslan, Vaqif (2019), Türk xalqları ədəbiyyatı üzrə mühazirələr, Bakı. Qəfəsoğlu, İbrahim (2017) Türk Milli kültürü, (Tərcümə edən Ramiz Əsgər), Bakı. Ögel, Bahaddin (2003), Türk Kültür Tarixi, Ankara. <p>İnternet resursları:</p> https://islamansiklopedisi.org.tr/ https://www.turksoy.org https://www.tika.gov.tr/en																									
Tədris metodları	Mühazirə	+																								
	Qrup müzakirəsi	+																								
	İnteraktiv	+																								
	Sual-cavab	+																								
Qiymətləndirmə	<table> <thead> <tr> <th>Komponentləri</th> <th>Tarix/son müddət</th> <th>Faiz (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aralıq imtahani</td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Fəallıq</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Tapşırıq</td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Quiz</td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Final imtahani</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Davamiyyət</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Yekun</td> <td></td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)	Aralıq imtahani		30	Fəallıq		5	Tapşırıq		10	Quiz		10	Final imtahani		40	Davamiyyət		5	Yekun		100	
Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)																								
Aralıq imtahani		30																								
Fəallıq		5																								
Tapşırıq		10																								
Quiz		10																								
Final imtahani		40																								
Davamiyyət		5																								
Yekun		100																								
Kursun təsviri	“Türk dünyası mədəniyyəti” fənni Türk dünyasının tarixini, dövlətçilik ənənəsini, qədim yazılı və şifahi abidələrini, əxlaqi anlayışını, sosial həyatını, adət-ənənələrini, yazı mədəniyyətini və s. kimi mövzuları əhatə edir. Bu kursda mədəniyyətlərin ortaya çıxması, mədəniyyət nəzəriyyələri və türk mədəniyyəti haqqındaki görüşlər izah ediləcəkdir. İslamiyyətdən əvvəlki türk dövlətləri, onların yayıldığı ərazilər, bu ərazilərdə intişar edən Türk mədəniyyətinin xüsusiyyətləri və burada ortaya qoyduqları sənət nümunələri haqqında məlumatlar izah ediləcəkdir. Müasir Türk xalqlarının həyatında əhəmiyyətli rol oynayan qədim türklərin dövlətçilik ənənələri, yazı mədəniyyətləri, şifahi xalq yaradıcılıqları, həmçinin türk xalqlarının aydınlanması məstəna yerləri olan böyük türk şəxsiyyətlərinin həyat və yaradıcılıqları müqayisəli şəkildə şərh olunacaqdır.																									
Kursun məqsədləri	Bu kursu tamamlayan tələbələr: dünya coğrafiyasının böyük bir ərazisində yaşayan Türk xalqlarının mədəniyyəti, tarixi, dili, dini, ortaq adət-ənənələri haqqında məlumat sahibi olacaqlar. Türk xalqlarının müştərək yaşadıqları dövrde yaratdıqları maddi-mədəni zənginliklər (dil, əlifba, şifahi və yazılı ədəbiyyat, mədəniyyət nümunələri) haqqında məlumat əldə edəcəklər. Eyni																									

	<p>zamanda yaşadıqları ərazilər, həmçinin köç etdikləri ərazilər, inanc sistemləri, sosial sistemləri haqqında fikir sahibi olacaqlar. Türk mədəniyyətinin digər mədəniyyətlər arasındaki yerini təsbit edərək təsir dairəsini öyrənəcəklərdir.</p>	
Tədrisin (öyrənmənin nəticələri)	<p>Kursun sonunda tələbələr aşağıdakı bilik və bacarıqları əldə edəcəklər:</p> <p>Mədəniyyətlərin ortaya çıxması haqqında nəzəriyyələrlə tanış olacaq və türk mədəniyyətinin xüsusiyyətlərini izah edə biləcəklər;</p> <p>Türk mədəniyyətini əmələ gətirən istiqamətləri müəyyənləşdirə biləcəklər;</p> <p>Tarixi məlumatları, qədim dövlətləri öyrənəcəklər; qədim türk dövlətlərinin coğrafi əraziləri ilə tanış ola biləcək və bu dövlətlərin qurulma və süqut etmə səbəblərini izah edə biləcəklər;</p> <p>Türklərin dili, dini inancları, adət-ənənələri haqqında məlumat sahibi olacaq, qonuşu xalqların həyat tərzləri ilə müqayisə edə biləcəklər;</p> <p>Türk yaşayışı, sosial quruluşu haqqında fikir sahibi olaraq müsir dövrdəki şərtlər baxımından şərh edə biləcəklər.</p> <p>Qədim yazı, yazılı abidələr, dastanlar haqqında fikir sahibi olacaqla;</p> <p>Ümumi Türk mədəniyyəti kontekstində Azərbaycan mədəniyyətinin əsaslarını təsbit etmə bacarığına yiylənəcəklər.</p>	
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Fəallıq: Tələbənin müzakirələrdə iştirakı nəzərə alınır. Həftə ərzində tələbənin dərsdəki fəallığı (1. verilən materiala hazırlıqlı gəlməsi; 2. sual-cavabda iştirakı; 3. mövzuyla əlaqəli sualların verilməsi; 4. analiz etmə bacarığını göstərmə meyari) əsasında qiymətləndirmə aparılacaqdır. Mövzularla əlaqəli verilən fərdi və ya qrup çalışmaları (tələbələrə sillabusdakı mövzuları əhatə edəcək mövzular veriləcəkdir. Tələbə bu mövzularla əlaqəli <u>videodərs</u> hazırlayacaqdır.) da fəallıq balına daxildir.</p> <p>Tapşırıq: Əsas mövzulara dair verilən tapşırıqlar əsasında materiallar hazırlanacaqdır. İstifadə edilən mənbələr göstərilərək analiz mahiyyəti mətnlər yazılmacaqdır.</p> <p>Quiz: Aralıq imtahanından önce 10 ballıq qiymətləndirmə aparılacaqdır.</p> <p>Davamiyyət: Semestr ərzində tələbənin dərsdə iştirakına görə bal verilir. 2 qaib 1 balı kəsir. Üniversitət tərəfindən müəyyənləşdirilmiş limiti (icazəli və ya icazəsiz) istifadə edən tələbə davamiyyət balı almayacaqdır.</p> <p style="text-align: center;">İmtahan haqqında</p> <p>Aralıq (30 bal) və Final (40 bal) imtahanları açıq və qapalı sual formasında keçiriləcəkdir.</p>	
Tarix	<p>Fənnin mövzuları</p> <p>Dərslik/Tapşırıqlar</p>	
1	Kültür və mədəniyyət anlayışları. “Təkamül”, “Yayılma” nəzəriyyələri	Qəfəsoğlu, 18-26
2	Mədəniyyətin ortaya çıxma səbəbləri. Köçərililik məsəlesi	Qəfəsoğlu, 29-41
3	Türk adı. Türklərin Ana yurdu	Qəfəsoğlu,46https://www.youtube

		Türklərin yayılmaları.	.com/watch?v=gPWBu2xUYeg
4		Türk dövlətləri. İlk türk dövlətləri. Yayıldıkları ərazilər. Göytürklər, Uygurlar. Qırğız xaqanlığı	Qəfəsoğlu, 100-147. Mühazirələrim
5		Ön Asiya Türk dövlətləri. Xəzər xaqanlığı. Bulqar dövlətləri	Qəfəsoğlu, 176-219
6		Novruz Bayramı	
7		Bozqır Türk mədəniyyəti. Bozqır mədəniyyətinin təşəkkülü.	Qəfəsoğlu, 223-239
8		Qədim türklərdə sosial quruluş. Ailə. Ailə birlüyü. Boy. boylar birlüyü. Aralıq imtahani	Qəfəsoğlu, 240-264
9		Dövlət. Türklərdə cahan hakimiyyəti məfkurəsi. Türk dövlətində təşkilat	Qəfəsoğlu, 265-303
10		Türklərdə ordu. Bozqır Türk dövlətinin quruluşu.	Qəfəsoğlu, 304-321
11		Ramazan Bayramı	
12		Qədim türk inancı. Şamanlıq məsələsi. Götür dini	Qəfəsoğlu, 322-345
13		Türklərin ədəbiyyatı: dastanlar və əfsanələr. “Alp Ər Tonqa”, “Şu” dastanı. “Oğuz Kağan” dastanı İslamiyyət sonrası türk dastanları.	Qəfəsoğlu, 360-366 Aslan, 63-78
14		Türklərdə iqtisadi həyat Türklərdə yazı, incəsənət, musiqi	Qəfəsoğlu, 346-359 Qəfəsoğlu, 360-375
15		Türklərin dili. İslamiyyətdən sonra türklərin kültür və ədəbiyyatı (“Qutatgu-bilik”, “Divan ü lügət-it-türk”)	Mühazirələrim Aslan, 151-184
16		Türk böyükləri: Şəhabəddin Mərcani, İsmayıllı bəy Qaspiralı, Əli Bəy Hüseynzadə Türk təşkilatları (TİKA, TÜRKSOY)	https://islamansiklopedisi.org.tr/ Mühazirələrim https://www.turksoy.org/ https://www.tika.gov.tr/en
		Final imtahani	.